

MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2014

Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum

Xarxa Catalana
d'hospitals sense fum

Índex

ESTAT ACTUAL DE LA XARXA

Hospitals adherits a la Xarxa

ACTIVITATS 2014

Procés d'Acreditació dels centres de la Xarxa

Criteris d'Acreditació 2014

Avaluació de la prevalença del consum de tabac als Hospitals

Avaluació de les activitats de control de tabaquisme

Programes de Deshabitució Tabàquica

- PDT Professionals

- PDT Pacients

- PDT-sm

Grup de treball Tabac i Salut Mental

Formació de la XCHsF

- Cursos presencials

- Programa Formació per Formadors

- Curs on-line

Coordinació de la ENSH-Global

Suport als centres al GOLD Forum process

Coordinació general dels Hospitals de la Xarxa

Nova senyalització

Publicacions

Assistència a jornades i congressos

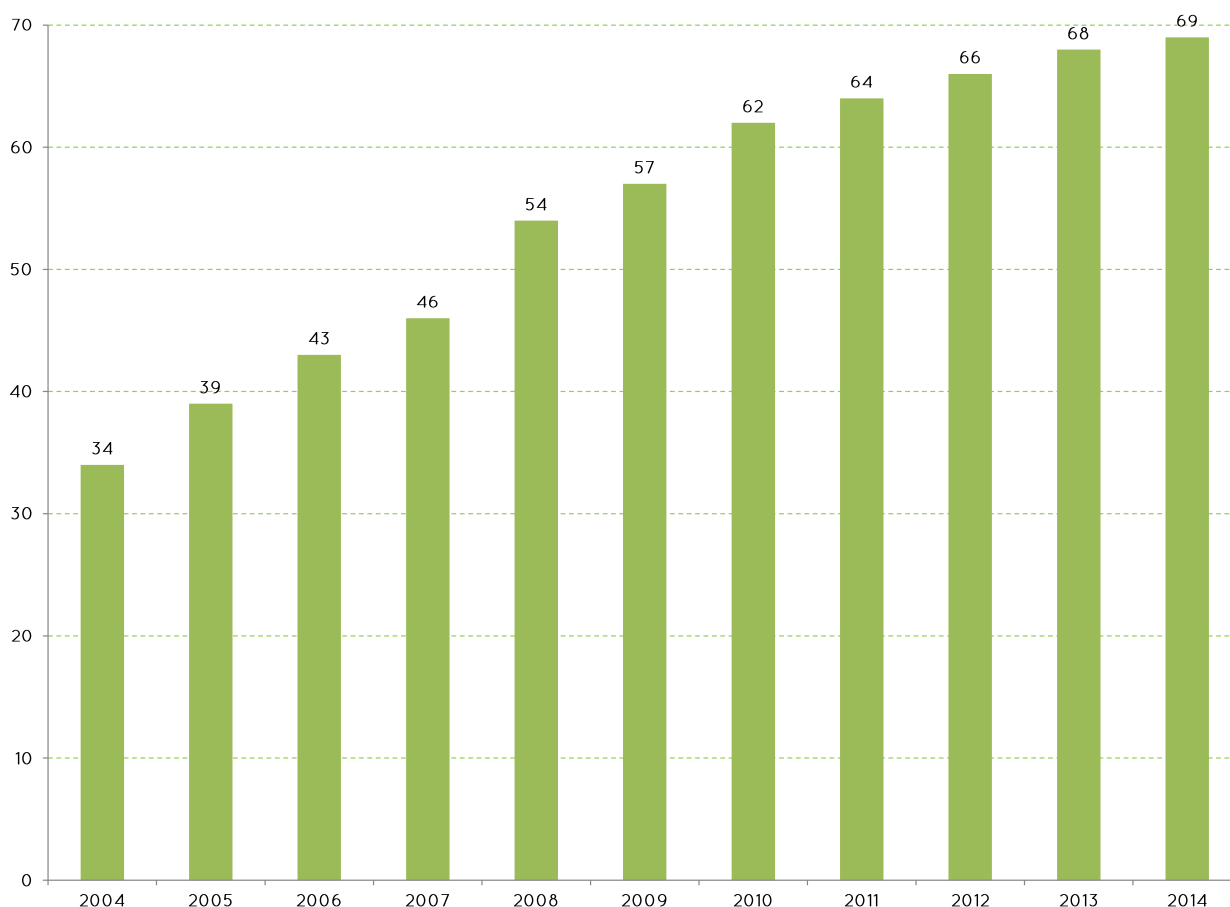
ESTAT ACTUAL DE LA XARXA

Hospitals adherits a la Xarxa

La XCHsF està formada per 69 hospitals i centres sanitaris catalans, la majoria d'ells del sistema públic (SISCAT).

Com es pot veure en el gràfic, el nombre de noves adhesions no ha deixat d'augmentar durant els darrers 10 anys, i pràcticament s'ha assolit una cobertura del 100% del total d'hospitals del SISCAT.

Nombre d'hospitals adherits a la Xarxa (2004-2014)

NIVELL MEMBRE ...: 24 ...

Centre Dr. Emili Mira. Parc de Salut Mar (2009)
Clínica Girona (2007)
Consorti Sociosanitari de Vilafranca del Penedès (2013)
Corporació de salut del Maresme i la Selva: H. Comarcal de Blanes (2001)
Corporació de salut del Maresme i la Selva: Sant Jaume de Calella (2001)
Fundació Sociosanitària de Barcelona (2010)
Hospital Comarcal de l'Alt Penedès (2003)
Hospital Comarcal Móra d'Ebre (2012)
Hospital de Figueres Fundació Privada (2006)
Hospital de l'Esperança. Parc de Salut Mar (2013)
Hospital de Puigcerdà (2005)
Hospital de Sabadell. Corporació Sanitària Parc Taulí (2006)
Hospital de Sant Joan Despí Moisès Broggi. Consorci Sanitari Integral (2010)
Hospital de Sant Pau i Santa Tecla, Tarragona (2005)
Hospital del Vendrell (2013)
Hospital Municipal de Badalona (2005)
Hospital Sant Antoni Abat - Consorci Sanitari del Garraf (2011)
Hospital Sant Joan de Déu (Martorell) (2010)
Hospital Universitari de Bellvitge (2002)
Hospital Universitari de Tarragona Joan XXIII (2004)
Hospital Universitari Doctor Josep Trueta de Girona (2003)
Hospital Universitari Germans Trias i Pujol (2002)
Hospital Universitari MútuaTerrassa (2012)
Pius Hospital de Valls (2004)

NIVELL BRONZE ...: 18 ...

Clínica Terres de l'Ebre (2009)
Fundació Hospital Sant Jaume de Manlleu (2009)
Fundació Privada Hospital de Mollet (2005)
Fundació Privada Hospital Sant Jaume d'Olot (2004)
Fundació Sant Hospital (La Seu d'Urgell) (2007)
Hospital Comarcal del Pallars (2010)
Hospital de la Santa Creu (Jesús-Tortosa) (2009)
Hospital de la Santa Creu de Vic (2009)
Hospital de Palamós. Serveis de Salut Integrals (2008)
Hospital de Viladecans (2005)
Hospital del Mar - Parc de Salut Mar (2001)
Hospital General de l'Hospitalet - Consorci Sanitari Integral (2003)

Hospital Universitari Arnau de Vilanova, Lleida (2002)
Hospital Universitari Sant Joan de Reus (2003)
Institut Català d'Oncologia. Badalona (2002)
Institut Català d'Oncologia. Girona (2003)
Parc Hospitalari Martí i Julià - Institut d'Assistència Sanitària (2010)
Sant Joan de Déu, Serveis Sociosanitaris (2009)

NIVELL ARGENT ...: 19 :...

Benito Menni CASM (2011)
Centre d'Atenció Integral Hospital Dos de Maig (2002)
Consorti Sanitari de l'Anoia (2005)
Fundació Hospital de l'Esperit Sant (2003)
Hospital Casa de Maternitat (Clínic) (2005)
Hospital Comarcal d'Amposta (2009)
Hospital Comarcal del Ripollès (Campdevàrol) (2004)
Hospital de la Santa Creu i Sant Pau (2004)
Hospital de Mataró - Consorci Sanitari del Maresme (2001)
Hospital de Sant Rafael (2005)
Hospital de Terrassa CST (2005)
Hospital Residència Sant Camil - Consorci Sanitari del Garraf (2005)
Hospital Sant Joan de Déu - Althaia, Xarxa Assistencial de Manresa (2004)
Hospital Sant Joan Déu, Esplugues de Llobregat (2003)
Hospital Santa Maria (2007)
Hospital Universitari de Traumatologia i Rehabilitació de la Vall d'Hebron (2002)
Hospital Universitari Maternoinfantil de la Vall d'Hebron (2005)
Hospital Verge de la Cinta de Tortosa (2004)
Parc Sanitari Sant Joan de Déu (2010)

NIVELL ARGENT, MENCIÓ OR ...: 3 :...

Clínica Sant Josep - Althaia, Xarxa Assistencial de Manresa (2004)
Hospital Plató Fundació Privada (2008)
Hospital Universitari de Vic - Osona Salut Mental - Clínica de Vic (CHVic) (2003)

NIVELL OR ...: 5 :...

Centre Hospitalari - Althaia, Xarxa Assistencial de Manresa (2004)
Institut Català d'Oncologia - L'Hospitalet (1997)
Fundació H. Asil de Granollers (2006)
H. Clínic i Provincial de Barcelona (2005)
H. Universitari General de la Vall d'Hebron (2005)

ACTIVITATS 2014

Procés d'Acreditació dels centres de la Xarxa

Durant la trobada anual del 2012 es va consensuar amb els centres adscrits a la Xarxa que la periodicitat de les acreditacions s'ampliaria de 2 a cada 4 anys. D'aquesta manera la següent acreditació es realitzaria durant el 2014. Així doncs, el període avaluat durant aquesta acreditació ha estat de novembre de 2011 a novembre de 2014.

Per tal de determinar els criteris d'avaluació de la convocatòria 2014 es va comptar amb la participació d'una comissió d'experts d'aquells hospitals amb una llarga trajectòria coordinant el projecte sense fum als seus centres. Aquesta comissió d'experts es va reunir al maig de 2014 i estava conformada per Margarita Cano de l'Hospital de Mataró, Joana Guerrero de la Fundació H. Asil de Granollers, Sílvia Mondon de l'Hospital Clínic, Antònia Raich d'Althaia i la Coordinació de la Xarxa.

Al mes de juny es van facilitar els criteris d'avaluació de la convocatòria 2014 als hospitals de la Xarxa i de setembre a novembre se'ls va demanar que retornessin la fitxa d'acreditació amb les dades degudament actualitzades i omplertes per tal de poder avaluar les accions i resultats obtinguts durant el període novembre 2011/ novembre 2014.

Finalment, al desembre de 2014 el Departament de Salut i la Coordinació de la Xarxa ens vam reunir per determinar el nivell obtingut per part de cadascun dels hospitals.

ACREDITACIÓ 2014
XARXA CATALANA D'HOSPITALS SENSE FUM

Criteris d'Acreditació 2014

I. Enquesta de prevalença de treballadors fumadors

II. Qüestionari d'Autoavaluació (SAQ)

III. Espais (senyals i signes de consum)

IV. Programes PDT:

- Reclutament de professionals i pacients
- Protocols d'actuació
- Disponibilitat de fàrmacs

V. Formació

VI. Comunicació i sensibilització

A major assoliment dels criteris d'acreditació, major nivell d'acreditació. En funció dels següents requeriments segons el nivell:

	MEMBRE	BRONZE	ARGENT	AG+ / OR
I. Enquesta	No periodicitat. No progrés.	No periodicitat. No progrés.	Si, amb periodicitat i ↓ o manteniment prev.	Si, amb periodicitat i ↓ prevalença.
II. SAQ	Puntuació < 100	Puntuació 100-126	Puntuació ≥ 126	Puntuació ≥ 150
III. Espais	Senyalització i signes de consum millorables (B) o insuficients (C).	Senyalització i signes de consum millorables (B).	Senyalització nivell bo (A) i signes millorable (B).	Senyalització i signes: nivell bo (A).
IV. PDT	Un dels PDT implementats (professionals o pacients).	Com a mínim PDT pacients amb reclutament moderat (B). Protocol i fàrmacs (B) o (C).	Prof. i pacients nivell bo (A) o millorable (B). Protocol i fàrmacs millorables (B).	Prof. i pacients nivell bo (A). Protocol i fàrmacs nivell bo (A).
V. Formació	Nivell insuficient (C).	Nivell insuficient (C).	Nivell millorable (B).	Nivell bo (A) o millorable (B).
VI. Comunicació	No	No	Si	Si
VII. Altres	No	No	No	Si

Avaluació de la prevalença del consum de tabac als Hospitals

Durant el 2014, deu membres de la Xarxa han realitzat l'enquesta de prevalença de consum de tabac en treballadors de centres sanitaris:

Hospital Universitari Germans Trias i Pujol
Hospital Verge de la Cinta de Tortosa
Hospital de Sant Rafael
Hospital Sant Joan de Déu (Martorell)
Sant Joan de Deu, Serveis Sociosanitaris
Institut Català d'Oncologia. Girona
Hospital Clínic i Provincial de Barcelona
Hospital Casa de Maternitat (Clínic)
Hospital Comarcal d'Ampostà
Hospital del Vendrell

Aquests hospitals han rebut suport de la Xarxa per calcular la grandària de la mostra necessària, per escollir la mostra aleatòriament a partir dels registres de treballadors i per implementar l'enquesta en cada hospital segons la seva organització interna i recursos. La Xarxa s'ha encarregat de la informatització de les enquestes i de l'explotació bàsica de les dades, amb la confecció d'un informe que ha estat lliurat al coordinador de cada centre.

En aquest sentit, s'ha continuat utilitzant el model d'enquesta utilitzat des de l'any 2000, amb modificacions per incorporar tant l'exposició passiva (des de fa anys) com, més recentment, l'ús i opinions sobre les cigarretes electròniques. Aquest qüestionari en paper es lliura a la persona seleccionada que el retorna en un sobre tancat, utilitzant la cadena de comandaments de cada centre. D'aquesta manera, es pot entrevistar en un temps raonable el nombre suficient de persones, sense la intervenció d'enquestadors ad hoc per a l'enquesta, la qual cosa afavoreix la seva realització amb una inversió mínima de recursos.

Donat que no existeixen dades recents sobre la prevalença de tabaquisme en "col·lectius exemplars", com és el cas dels sanitaris, hem portat a terme l'anàlisi conjunta de les dades de les enquestes per al període 2009-2012. Això ens ha de permetre obtenir una estimació conjunta de la prevalença de tabaquisme en els treballadors sanitaris (medicina/infermeria/altres) en els hospitals de Catalunya.

Per a això, hem realitzat una meta-anàlisi de la prevalença del consum de tabac de les enquestes dels 45 hospitals de la XCHsF que tenien enquesta durant el període 2009-2012. Totes les enquestes es van realitzar per entrevista cara a cara a una mostra representativa de treballadors dels centres utilitzant el mateix qüestionari

Els resultats mostren que la prevalença global de consum de tabac en treballadors per al període 2009-2012 és del 28,1% (IC 95%: 26,1-30,0) amb una variabilitat per centre que va d'una prevalença màxima del 40,3% a una mínima del 19,1%. S'observen diferències segons la professió: prevalença del 16,4% (IC 95%: 12,9-19,) en metges i del 25,4% (IC 95%: 21,6-29,2) en infermeres. No hi ha diferències en la prevalença segons el sexe ni segons els anys de pertinença de l'hospital a la XCHsF. Els treballadors de ≥ 45 anys presenten una major prevalença (25,0, IC 95%: 22,0-28,0) que els de <45 anys (29,2%, IC 95%: 26,5-31,9).

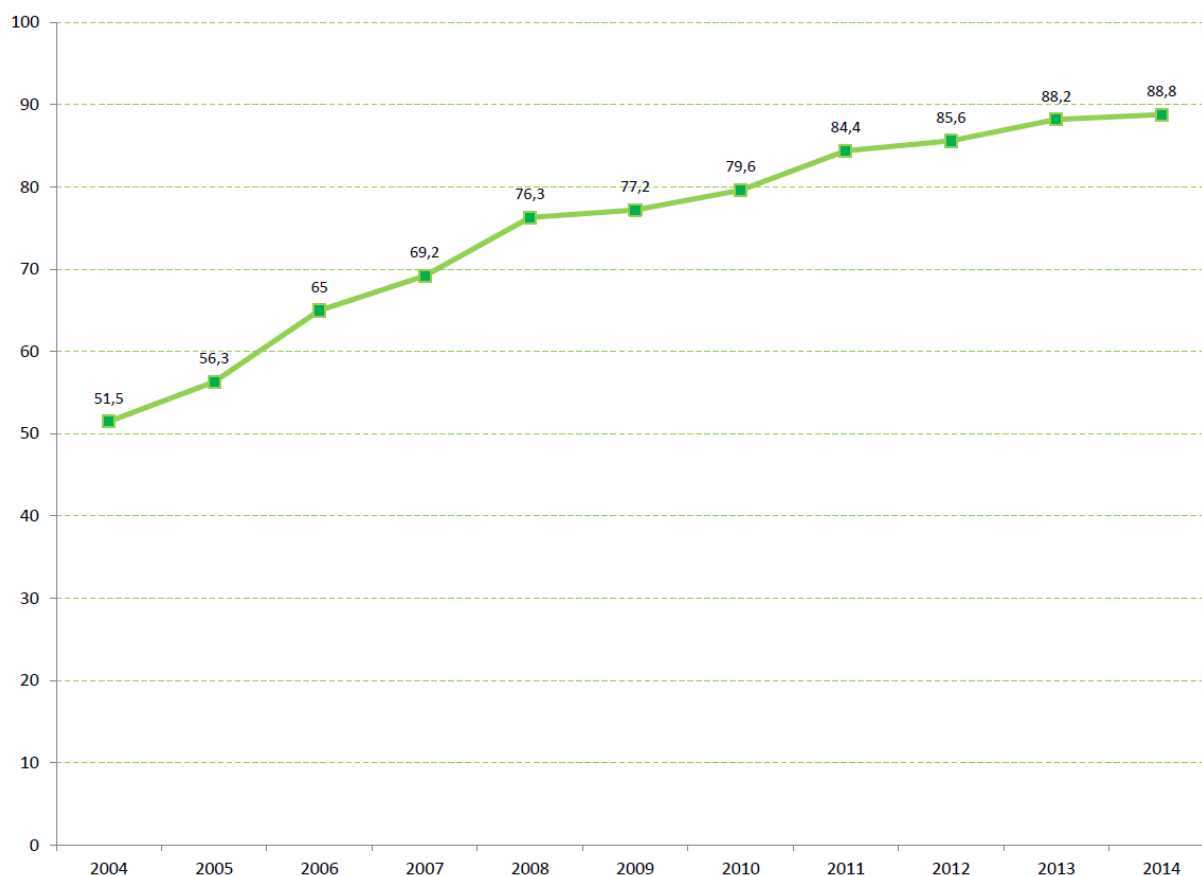
Durant l'any 2015 tenim previst que aquests resultats es presentin en un congrés, que es traslladin als membres de la Xarxa i també elaborar un article científic.

Avaluació de les activitats de control de tabaquisme

Durant l'any 2015, 55 dels 69 centres adherits a la Xarxa van tornar a fer el "self-audit questionnaire" (SAQ) com a autoavaluació de les mesures de control del tabac implementades al centre. Des de la Xarxa es va facilitar la seva complimentació, recordant amb una explicació acurada de la manera de procedir (recomanem que s'ompli en els comitès o comissions d'hospital sense fum, de forma consensuada per tots els membres) i d'incorporar els resultats a través del web de la ENSH-Global, preparat per la seva complimentació en català. *[Veure Annex I: Qüestionari Selfaudit_factsheet]*

La puntuació mitjana del SAQ del 2014, un cop estandaritzat el seu valor a 100 (l'escala arriba fins a 168 punts), va ser de 88,8, entre 69 com a mínima puntuació i 99,4 com a màxima puntuació. La puntuació de SAQ s'estandaritza sobre 100 per poder comparar les puntuacions malgrat els canvis en el qüestionari, que ha passat de tenir una puntuació màxima de 99 punts els anys 2004 i 2005, de 102 els anys 2006 i 2007, i des del 2008 és de 168. Així en el gràfic podem apreciar com ha anat augmentant progressivament des de l'any 2004.

Puntuació mitjana estandaritzada (a 100) del SAQ (2004-2014)

Programes de Deshabitució Tabàquica

PDT Professionals

Actualment, un 89,9% dels hospitals de la Xarxa (62/69) disposen d'ajuda per a deixar de fumar dirigida als treballadors i treballadores. El nombre de treballadors tractats per hospital es mostra a continuació:

Althaia, Xarxa Assistencial Manresa	144
Benito Menni CASM	6
BSA - H. Municipal de Badalona	No reportat
Centre d'Atenció Integral H. Dos de Maig - CSI	7
Clínica Girona	6
Clínica Terres de l'Ebre	4
Consorci Hospitalari de Vic	Derivat a primària
Consorci Sanitari de l'Anoia	3
Consorci SocioSanitari de Vilafranca	No reportat
CSM - H. de Mataró	13
Fund. H. de l'Esperit Sant	0
Fund. Privada H. Asil de Granollers	18
Fund. Privada H. de Mollet	0
Fund. Privada H. Sant Jaume d' Olot	No reportat
Fund. Sant H. (La Seu d'Urgell)	1
Fund. Sociosanitària de Barcelona	NR
H. Clínic i Provincial de Barcelona	70
H. Comarcal d'Amposta	3
H. Comarcal de l'Alt Penedès	No reportat
H. Comarcal del Pallars	Derivat a primària
H. Comarcal del Ripollès (Campdevàrol)	2
H. de Figueres Fundació Privada	No reportat
H. de la Santa Creu (Jesús-Tortosa)	9
H. de la Santa Creu i Sant Pau	5
H. de Palamós - SSI	21
H. de Sabadell. Corp. Sanitària Parc Taulí	No reportat
H. de Sant Joan Despí Moisès Broggi - CSI	19
H. de Sant Rafael	19
H. de Terrassa - CST	0
H. de Viladecans	No reportat
H. del Vendrell	No reportat
H. General de l'Hospitalet - CSI	9
H. Plató Fundació Privada	6
H. Sant Antoni Abat - CSGarraf	No reportat
H. Sant Joan Déu, Esplugues de Llobregat	11
H. Santa Maria	17
H. Univ. Arnau de Vilanova	15
H. Univ. de Bellvitge	No reportat
H. Univ. de Tarragona Joan XXIII	No reportat
H. Univ. General de la Vall d'Hebron	411
H. Univ. Doctor Josep Trueta	No reportat
H. Univ. Germans Trias i Pujol	No reportat
H. Univ. Sant Joan de Reus	20
H. Verge de la Cinta de Tortosa	21
H.-Residència Sant Camil - CSGarraf	6
Institut Català d'Oncologia. Badalona	4
Institut Català d'Oncologia. Girona	2
Institut Català d'Oncologia. L'Hospitalet	19
Parc Hospitalari Martí i Julià. IAS	22
Parc Salut Mar	No reportat
Parc Sanitari Sant Joan de Déu	0
Pius Hospital de Valls	No reportat
Sant Joan de Deu, Serveis Sociosanitaris	1

914
PROFESSIONALS
TRACTATS

PDT Pacients

Un 73,9% dels hospitals de la Xarxa (51/69) disposen d'ajuda per deixar de fumar dirigida a pacients ingressats. El nombre de pacients tractats per hospital es mostra a continuació:

Althaia, Xarxa Assist. Manresa	225
Benito Menni CASM	303
Clínica Terres de l'Ebre	54
Consorti Sanitari de l'Anoia	18
Consorti SocioSanitari de Vilafranca	No reportat
CSM - Hospital de Mataró	1328
Fund. Hospital de l'Esperit Sant	37
Fund. Privada Hospital Asil de Granollers	238
Fund. Privada Hospital de Mollet	29
Fund. Privada Hospital Sant Jaume d' Olot	No reportat
Fund. Sant Hospital (La Seu d'Urgell)	2
H. Clínic i Provincial de Barcelona	296
H. Comarcal d'Amposta	11
H. Comarcal del Pallars	Derivat a primària
H. Comarcal del Ripollès (Campdevàrol)	No reportat
H. de la Santa Creu i Sant Pau	504
H. de Palamós. SSI	19
H. de Sabadell - Corp. Sanitària Parc Taulí	No reportat
H. de Sant Joan Despí Moisès Broggi - CSI	70
H. de Sant Rafael	150
H. de Terrassa - CST	57
H. de Viladecans	No reportat
H. del Vendrell	No reportat
H. Dos de Maig. CSI	66
H. General de l'Hospitalet - CSI	No reportat
H. Plató Fundació Privada	34
H. Sant Joan Déu, Esplugues de Llobregat	15
H. Santa Maria	17
H. Univ. de Bellvitge	No reportat
H. Univ. de Tarragona Joan XXIII	No reportat
H. Univ. de Vic - Osona SM - Clínica de Vic	125
H. Univ. Doctor Josep Trueta	No reportat
H. Univ. General de la Vall d'Hebron	552
H. Univ. MútuaTerrassa	No reportat
H. Univ. Sant Joan de Reus	57
H. Univ. St Jaume Manlleu - Resid. Aura	6
H. Verge de la Cinta de Tortosa	6
H.-Residència Sant Camil - CSGarraf	14
Institut Català d'Oncologia. Badalona	5
Institut Català d'Oncologia. Girona	No reportat
Institut Català d'Oncologia. L'Hospitalet	107
Parc Hospitalari Martí i Julià. IAS	No reportat
Parc Salut Mar	No reportat
Parc Sanitari Sant Joan de Déu	33

4378

PACIENTS
HOSPITALITZATS
TRACTATS

Participació d'11 hospitals en el subprograma PDT-sm. Els fàrmacs per cessació tabàquica aportats pel Departament de Salut es destinen íntegrament per aquest programa. Aquests fàrmacs es dispensen exclusivament a aquells pacients motivats per deixar a fumar i després de l'alta hospitalària.

Número de pacients intervinguts durant l'any de subministrament de fàrmacs:

HOSPITALS	CASOS
H. Clínic de Barcelona	7
H. Universitari de Bellvitge	8
Althaia	0
Hospital de St. Pau	25
H. Joan XXIII	19
Benito Menni CASM	3
H. Mútua de Terrassa	16
H. de Mataró CSDM	5
Consorti Sanitari de Terrassa	0
H. Sta. Maria de Lleida	10
H. de la Vall d'Hebron	5

98
PACIENTS
TRACTATS

Grup de treball Tabac i Salut Mental

S'han realitzat tres reunions del grup en el decurs de l'any 2014: 21/02/2014, 20/06/2014 i 28/11/2014.

Es mantenen actius dos subgrups de treball sobre:

- Creació de material psicoeducatiu sobre el tabaquisme per a pacients amb trastorns mentals
- Sensibilització de professionals sanitaris. Detecció de barreres en la intervenció en tabaquisme a través de grups focals.

Participació a jornades i congressos:

Congrés Health Promoting Hospitals
(Barcelona. 23-35 d'abril del 2014)

- Ponència convidada (A. Gual): Mental Health & Tobacco, dins el simposium "Smoking cessation in vulnerable groups". Ponència sobre el tabaquisme en l'àmbit de la salut mental i el grup de treball.
- Es presenta un pòster sobre el grup de treball (S. Mondon i tots els membres del grup de treball): "Strength in numbers: Networking model to enhance smoking policies in psychiatric wards".

SRNT Conference

(Santiago. 18-20 setembre del 2014)

- Taula: De las Unidades de Psiquiatría "con humo" a los programas de tratamiento intra y extra hospitalarios (C. Pinet, E. Bruguera, E. Fernández).

Formació de la XCHsF

Cursos presencials

Durant el 2014 s'han realitzat sis edicions de quatre cursos presencials.

Donada l'elevada demanda, es va decidir fer una edició addicional dels cursos de bases motivacionals i abordatge del fumador amb trastorn mental:

- *Curs d'Abordatge en grup en l'atenció del tabaquisme* - 9/setembre (professores: Gemma Nieva i Eulàlia Masachs) - 26 alumnes de 16 centres.
- *Curs d'Estratègies per a la prevenció de recaigudes* - 10/octubre (professor: Antoni Baena) - 21 alumnes de 14 centres.
- *Curs de Bases motivacionals per ajudar a deixar de fumar* - 21/octubre i 3/novembre (professora Gemma Nieva) - 17 i 19 alumnes de 21 centres.
- *Curs d'Abordatge en l'atenció al pacient fumador amb trastorn mental* - 21/novembre i 5/desembre (Professores: Antònia Raich i Sílvia Mondon) 26 i 24 alumnes de 22 centres.

[Els programes d'aquests cursos es recullen a l'Annex II]

Durant l'any 2014, han assistit un total de 133 alumnes als cursos presencials de la Xarxa provinents de 73 centres de la Xarxa.

Des de 2006 a 2014, el total de professionals dels centres de la Xarxa formats presencialment ha estat de 1307.

Les enquestes de satisfacció dels assistents mostren uns alts nivells de satisfacció en els nostres cursos (més del 80% de satisfacció).

Programa Formació de Formadors

Durant el 2014 quatre hospitals han realitzat cursos d'Intervenció Breu en Tabaquisme a les seves dependències, havent estat formats 146 professionals sanitaris:

- Hospital General de la Vall d'Hebron - 54 professionals formats (3 cursos: 12, 19 i 26 de febrer)
- Hospital Comarcal d'Amposta - 23 professionals formats (1 curs: 20 de febrer)
- Hospital de Mataró - 27 professionals formats (1 curs: 28 de maig)
- Benito Menni CASM - 42 professionals formats (2 cursos: 2 i 29 de novembre)

**Els cursos de la Xarxa estan acreditats pel Consell Català de la Formació Continuada de les Professions Sanitàries.*

Curs on-line

Durant l'any 2014 s'ha revisat el format i continguts del curs "Intervenció breu en tabaquisme", que ha estat seguit "experimentalment" per un total de 84 professionals de l'ICO Hospitalet i Badalona.

Un cop acabada aquest revisió i prova pilot, es preveu llençar el curs on-line en tres o quatre edicions durant l'any 2015.

Coordinació de la ENSH-Global

Durant el 2014, la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum ha continuat coordinant les tasques realitzades des de la ENSH-Global Network for Tobacco Free Health Care Services. Després de cinc anys de treball amb aquesta activitat s'ha acumulat coneixement de polítiques de control del tabaquisme arreu del món i s'han fet contactes a nivell internacional (a nivell individual i d'organitzacions).

També s'ha aconseguit que diversos centres de la Xarxa Catalana tinguin el nivell de qualitat dels projectes sense fum òptim (Or) i un gran lideratge i participació en conferències internacionals.

La Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum ha estat fent les tasques de coordinació i gestió de l'ENSH-Global des de la seva refundació ara fa 5 anys (any 2009), sent el Dr. Esteve Fernández el President de la Junta durant aquests anys.

A partir del novembre de 2014, i després d'informar tant a la direcció de l'ICO com a l'Agència de Salut Pública de Catalunya que els objectius a assolir amb l'ENSH-Global ja s'havien assolit i que s'esgotava el mandat, el Dr. Esteve Fernández va anunciar la renúncia d'aquestes responsabilitats pròpies i les de coordinació de la Xarxa Internacional d'Hospitals sense Fum.

Han estat 5 anys fructífers per a tothom durant els quals hem consolidat i donat projecció verdaderament internacional a l'ENSH-Global. La nostra participació ha estat gràcies a l'experiència i suport que hem rebut des dels centres de la Xarxa Catalana i des del Departament de Salut.

Com a Xarxa Catalana seguirem treballant de forma coordinada amb l'ENSH-Global, per exemple en aquests moments amb la revisió dels "estàndards" i en un futur proper amb la nova edició del Gold Fòrum que permetrà que algun més dels nostres hospitals tingui la categoria "or" internacional.

Suport als centres al GOLD Forum process

En l'edició 2013-2014 del "GOLD Forum process" de la ENSH-Global la Xarxa ha presentat i donat suport a quatre centres catalans.

Fundació Hospital Asil de Granollers

Hospital Clínic i Provincial de Barcelona

Hospital General de Vic

Hospital Universitari General de la Vall d'Hebron

Llevat de l'Hospital de Vic, els centres van aconseguir la categoria d'OR atorgada per la ENSH-Global durant la 22nd International Conference of Health Promoting Hospitals and Health Services (HPH), celebrada a Barcelona (23-25 d'abril).

Van ser nou els centres a nivell internacional a qui es va atorgar aquesta categoria OR durant el Module on Tobacco Control in Health Care Services (23 d'abril, Barcelona).

- * CardinalTien Hospital Yonghe Branch (Taiwan)
- * Kaohsiung Medical University Chung-Ho Memorial Hospital (Taiwan)
- * Hospital General de Granollers (Catalonia, Spain)
- * Hospital Clínic i Provincial de Barcelona (Catalonia, Spain)
- * Hospital Universitari de la Vall d'Hebron (Catalonia, Spain)
- * Angereds Närsjukhus (Sweden)
- * Fachkrankenhaus Coswig (Germany)
- * salusclinic Lindow (Germany) (Renovació)
- * Saint Vincent University Hospital (Ireland) (Renovació)

Durant la sessió, aquests serveis de salut van mostrar al públic les seves bones pràctiques i van crear un debat útil sobre els reptes en el control del tabac en els seus països.

Coordinació general dels Hospitals de la Xarxa

A banda d'atendre telefònicament en diferents aspectes a la major part dels centres de la Xarxa, s'han realitzat visites d'assessorament i benvinguda als centres interessats a adherir-se a la Xarxa per tal de donar a conèixer el procés d'adhesió, així com les activitats a emprendre per començar el projecte sense fum en els seus centres.

Gener – Centre Forum

Abril – Hospital del Vendrell

Abril – Consorci Sanitari del Maresme i la Selva (informe i reunió amb a la nova referent dels centres per informar de l'estat del projecte)

Novembre – Agrupació Europea de Cooperació Territorial Hospital de Cerdanya

Novembre – Hospital Sagrat Cor

La coordinació de la Xarxa es va reunir al març amb el grup de treball de l'Hospital Plató encarregat de posar en marxa les II Jornades de Salut al carrer. Al mes de juny, la Xarxa va assistir a aquestes jornades durant el dia dedicat al Tabac.

Paral·lelament durant tot el 2014, s'ha dut a terme una tasca de comunicació directa amb els hospitals de la Xarxa mitjançant correu electrònic per informar sobre: jornades d'interès científic, ENSH GOLD Forum process, la revisió dels estàndards de la xarxa internacional, el procés d'acreditació 2014, les cigarretes electròniques, diversa formació sobre tabaquisme, etc.

S'ha assessorat i orientat als hospitals en quant al Dia Mundial sense Tabac, el lema de la OMS i les activitats que s'han dut a terme en anteriors ocasions, realitzant posteriorment un recull de les accions desenvolupades als centres (material disponible al web de la Xarxa).

Com cada any, s'ha elaborat i entregat als centres sanitaris el calendari que edita la Xarxa amb el lema 2014: No fumis i menja sa (també disponible al web).

Nova senyalització

La introducció de la prohibició sobre les cigarretes electròniques a la legislació espanyola comporta que també s'ha de senyalitzar sobre la prohibició d'usar cigarretes electròniques als centres hospitalaris. Això va generar nombroses consultes dels membres de la Xarxa sobre com fer-ho, en quins llocs i quina imatge utilitzar.

Després de valorar-ho amb l'Agència de Salut Pública de Catalunya, i tenint en compte que la senyalètica de la Xarxa no s'havia renovat des de la seva creació gairebé fa 10 anys, es va decidir aprofitar l'oportunitat per repensar la imatge i forma de senyalitzar.

Així, a partir de la idea floral i positiva tradicional de la Xarxa (però una mica obsoleta i cremada), s'ha encarregat una imatge també vegetal amb predomini de colors verds, amb una tipografia pròpia i l'estudi d'integració d'elements, com ara els pictogrames de prohibit fumar proposat pel Departament de salut i l'equivalent, dissenyat per la Xarxa, per a les cigarretes electròniques.

Aquesta proposta de nova imatge es volia presentar en l'acte d'acreditació del mes de novembre que es va posposar fins el mes de gener.

Publicacions

Publicacions derivades d'activitats de la Xarxa, amb la col·laboració de membres de la Unitat de Control del Tabac de l'ICO, del GT salut mental i tabac de la Xarxa o d'altres membres de la Xarxa, però coordinats des de la Xarxa.

- Ballbè M, Sureda X, Martínez-Sánchez JM, Fu M, Saltó E, Gual A, Fernández E. Secondhand smoke in psychiatric units: patient and staff misperceptions. *Tob Control*. 2014 Sep 19. pii: tobaccocontrol-2014-051585. In press.
- Ballbè M, Martínez C, Saltó E, Cabezas C, Riccobene A, Valverde A, Gual A, Fernández E. Maintenance of tobacco cessation programmes in public hospitals in Catalonia, Spain. *Addictive Behaviors*. 2015;42:136-139
- Sureda X, Ballbè M, Martínez C, Fu M, Carabasa E, Salto E, Martínez-Sánchez JM, Fernández E. Impact of tobacco control policies in hospitals: evaluation of a national smoke-free campus ban in Spain. *Prev Med Rep*. 2014;1: 56-61.

Assistència a jornades i congressos

22nd International Conference on Health Promoting Hospitals & Health Services. 23-25 abril 2014, Barcelona

Strength in numbers: Networking model to enhance smoking policies in psychiatric wards

Mondon S, Ballbè M, Gual A, Adam G, Bleda F, Bruguera E, Cano M, De Castro-Palomino M, Contel M, Domínguez C, Fera I, Fernández T, Fonseca F, Grau I, Hernández R, De Maria I, Martí C, Nieva G, Pagerols J, Pla A, Pinet C, Raich A, Saltó E, Sanz M, Subirà S, Viñas J, Fernández E

Second-hand smoke in psychiatric units: patient and staff misperceptions

Ballbè M, Sureda X, Martínez-Sánchez JM, Saltó E, Gual A, Fernández E

Impact of a long-term tobacco-free policy in a comprehensive cancer center.

Martinez C, Fu M, Martínez-Sánchez JM, Antón L, Carabasa E, Riccobene A, Sureda X, Fernández E.

The communication strategy of a Tobacco Control Unit.

Carabasa E, Antón L, Balbé M, Fu M, Martínez C, Martínez JM, Quirós N, Riccobene A, Sureda X, Fernández E

SRNT Conference. 18-20 setembre del 2014, Santiago de Compostella

Taula: De las Unidades de Psiquiatría “con humo” a los programas de tratamiento intra y extra hospitalarios (amb ponències de C. Pinet, E. Bruguera, E. Fernández).

EL QÜESTIONARI SELF AUDIT

Què és?

El Qüestionari Selfaudit (SAQ, de les sigles en anglès Self- Audit Questionnaire) és un instrument d'autoavaluació del compliment de les polítiques de control de tabaquisme als hospitals i altres centres sanitaris.

El SAQ es va desenvolupar en el sí de la Xarxa Internacional d'Hospitals sense Fum (ENSH-Global) i la Xarxa Catalana el va adoptar per monitoritzar els progressos dels nostres hospitals.

Què mesura?

El SAQ permet identificar l'aplicació de les 10 polítiques o mesures pel control del tabac d'acord al model proposat per la Xarxa Internacional (ENSH-Global Network for Tobacco free Health Care Services).

Cada política és l'estàndard de qualitat necessari per controlar el tabac de forma eficaç i integral als hospitals i centres sanitaris.

Com està construït?

Les polítiques que conformen cada estàndard estan desglossades en una sèrie d'indicators necessaris per aconseguir el seu complet assoliment.

Els 10 estàndards estan constituïts per un total de 42 indicadors o accions a desenvolupar:

1. Compromís (6 indicadors)
2. Comunicació (4 indicadors)
3. Educació i formació (4 indicadors)
4. Identificació i suport per deixar de (8 indicadors)
5. Control del tabac (5 indicadors)
6. Medi ambient (6 indicadors)
7. Lloc de treball saludable (5 indicadors)
8. Promoció de la salut (1 indicador)
9. Vigilància del compliment (2 indicadors)
10. Aplicació de polítiques (2 indicadors)

Com es puntua?

Cada indicador es puntua d'acord al nivell de desenvolupament real de l'acció que la conforma. L'escala de puntuació va del 1 al 4, sent:

- 1 = Si l'indicador no s'ha desenvolupat
- 2 = Si menys de la meitat de l'indicador s'ha desenvolupat
- 3 = Si més de la meitat de l'indicador s'ha desenvolupat
- 4 = Si l'indicador s'ha desenvolupat completament

La puntuació màxima del SAQ és de 168 punts.

Quina informació ofereix?

- Realitza un diagnòstic real de les polítiques de control de tabaquisme desenvolupades a l'hospital o centre sanitari.
- Identifica el grau de desenvolupament de cada estàndard.
- Identifica quins són els avenços assolits d'acord a un model integral pel control del tabaquisme.
- Identifica les àrees menys desenvolupades que necessiten ser revisades.
- Facilita la monitorització i el disseny d'un pla d'acció per a la progressió i millora del projecte.
- Identifica l'impacte real de les accions de control del tabaquisme desenvolupades.

Per què cal realitzar-lo?

És recomanable realitzar-lo cada any per identificar l'estat actual de les polítiques de control de tabaquisme, fer un diagnòstic real, i poder proposar millores en un pla d'acció estratègic.

On es pot trobar?

Al web de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum:
<http://www.xchsf.com/activitats.php?id=6>

Annex II: Programes dels cursos presencials 2014

CURS D'ABORDATGE EN GRUP A L'ATENCIÓ DEL TABAQUISME

El curs *Abordatge en grup a l'atenció del tabaquisme* es troba dintre del programa de Formació Continuada de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum.

Té per objectiu capacitar els professionals en la gestió de grups de pacients que volen deixar de fumar.

Participant en aquest curs podrà:

- Conèixer les bases de l'addicció
- Conèixer les intervencions efectives pel tractament del tabaquisme
- Adquirir habilitats per ajudar a un grup de persones a aconseguir una vida lliure de tabac

Adreçat a metges, infermeres i altres professionals sanitaris.

PROGRAMA

BLOC TEÒRIC

9:00h a 12:00h	09:00h a 10:30h
	Funció educativa del grup Rol del terapeuta
	10:30h a 12:00h
9:00h a 12:00h	Abordatge grupal en fumadors
	Eficàcia de la intervenció grupal
	Criteris d'inclusió i exclusió
9:00h a 12:00h	Fase de l'atenció grupal

Descans

BLOC PRÀCTIC

12:30h a 14:30h	Dinàmica grupal
-----------------	-----------------

S'entregarà un diploma d'assistència als/les alumnes que hagin assistit al 100% de les sessions.

INSCRIPCIONS

<http://ico.gencat.cat>

Apartat Docència // Oferta de cursos XCHsF

Complimenteu el formulari d'inscripció

2014

Dimarts 9 de setembre

Curs de 5 hores

3h de bloc teòric i 2h de pràctica

LLOC

Aula Cancer Center
Formació
Institut Català d'Oncologia
Granvia de L'Hospitalet 199-203
08908 Hospitalet de Llob.
Barcelona

EQUIP DOCENT

Gemma Nieva
Psicòloga especialista en tractament del tabaquisme. Servei de Psiquiatria de l'Hospital Universitari Vall d'Hebron (Barcelona)

Eulàlia Masachs

Metgessa especialista en formació i educació per a la salut

ACREDITACIÓ

Aquesta activitat està acreditada pel Consell Català de la Formació Mèdica Continuada i la "Comisión de Formación Continuada del Sistema Nacional de Salud" amb 0,8 crèdits

Màxim 30 persones

Matrícula gratuïta per als professionals de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum
Més informació: sensefum@iconcologia.net / 93 260 73 57
www.xchsf.com

Institut Català d'Oncologia

CURS D'ESTRATÈGIES PER A LA PREVENCIÓ DE RECAIGUDES

El curs *Estratègies per a la prevenció de recaigudes* es troba dintre del programa de Formació Continuada de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum.

Té per objectiu capacitar els professionals en la prevenció i reconducció de situacions de recaiguda.

Participant en aquest curs podràs:

- Saber quines són les causes més habituals de recaiguda
- Conèixer quines són les intervencions eficaces que disminueixen els riscos
- Saber reconduir les recaigudes per ajudar a la persona en el seu procés de tornar a deixar de fumar

Adreçat a metges, infermeres i altres professionals sanitaris.

PROGRAMA

BLOC TEÒRIC

09:00h a 11:30h
Avaluació de la motivació
Suport de l'autoeficàcia
Preparació del pacient a deixar de fumar
Control de la síndrome d'abstinència
Seguiment

Descans

12:00h a 13:00h
Definició de recaiguda. Motius
Com abordar les recaigudes
Les cinc R

BLOC PRÀCTIC

13:00h a 14:30h
Casos teòrico-pràctics

S'entregarà un diploma d'assistència als/les alumnes que hagin assistit al 100% de les sessions.

INSCRIPCIONS

<http://ico.gencat.cat>

Apartat Docència // Oferta de cursos XCHsF

Complimenteu el formulari d'inscripció

Matrícula gratuïta per als professionals de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum

Més informació: sensefum@iconcologia.net / 93 260 73 57

www.xchsf.com

Xarxa Catalana
d'Hospitals sense fum

2014

Divendres 10 d'octubre

Curs de 5 hores

Bloc teòric de 3,5h i 1,5h de
pràctica

LLOC

Aula Cancer Center
Formació
Institut Català d'Oncologia
Granvia de L'Hospitalet 199-203
08908 Hospitalet de Llobregat
Barcelona

EQUIP DOCENT

Antoni Baena

Psicòleg

Tractament Tabaquisme

Hospital de Bellvitge

ACREDITACIÓ

Aquesta activitat està acreditada pel Consell Català de la Formació Mèdica Continuada i la "Comisión de Formación Continuada del Sistema Nacional de Salud" amb 0,8 crèdits

Màxim 30 persones

Consell Català
de Formació Continuada
Professions Sanitàries

Institut Català d'Oncologia

CURS DE BASES MOTIVACIONALS PER AJUDAR A DEIXAR DE FUMAR

El curs *Bases motivacionals per ajudar a deixar de fumar* es troba dintre del programa de Formació Continuada de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum.

Té per objectiu capacitar els professionals de la salut per ajudar a les persones a incrementar la seva motivació i a assolir canvis.

Participant en aquest curs podràs:

- Aprendre a valorar la motivació del fumador per deixar de fumar
- Aprendre a valorar l'autoeficàcia individual
- Saber com ajudar a les persones a aconseguir reptes i mantenir-se

Adreçat a metges, infermeres i altres professionals sanitaris.

PROGRAMA

BLOC TEÒRIC

9:30 a 11:30h	Valoració i diagnòstic del fumador. Avaluació de la motivació per a deixar de fumar.
11:30h a 12:00h	Descans
12:00h a 14:00h	Com ajudar a les persones a augmentar la seva motivació i assolir canvis.

BLOC PRÀCTIC

14:00h a 15:00h	Casos pràctics
--------------------	----------------

S'entregarà un diploma d'assistència als/les alumnes que hagin assistit al 100% de les sessions.

INSCRIPCIONS

www.xchsf.com

Apartat Formació // Formació presencial

Complimenteu el formulari d'inscripció

Matrícula gratuïta per als professionals de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum

Més informació: sensefum@iconcologia.net / 93 260 73 57

www.xchsf.com

Xarxa Catalana
d'Hospitals sense fum

2014

Dimarts 21 d'octubre

Curs de 5 hores

Bloc teòric de 4h i 1h de pràctica

LLOC

Aula Cancer Center
Formació
Institut Català d'Oncologia
Granvia de L'Hospitalet 199-203
08908 Hospitalet de Llobregat
Barcelona

EQUIP DOCENT

Gemma Nieva

Psicòloga especialista en tractament del tabaquisme

Servei de Psiquiatria de l'Hospital
Universitari Vall d'Hebron

Barcelona

ACREDITACIÓ

Aquesta activitat està acreditada pel Consell Català de la Formació Mèdica Continuada i la "Comisión de Formación Continuada del Sistema Nacional de Salud" amb 0,9 crèdits

Màxim 30 persones

Consell Català
de Formació Continuada
Professionals Sanitaris

Institut Català d'Oncologia

CURS D'ABORDATGE EN L'ATENCIÓ AL PACIENT FUMADOR AMB TRASTORN MENTAL

El curs Abordatge en l'atenció al pacient fumador amb trastorn mental es troba dintre del programa de Formació Continuada de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum. Té per objectiu capacitar en l'abordatge per la cessació tabàquica del pacient fumador amb malaltia mental.

Participant en aquest curs podràs:

Descriure la prevalença i impacte del consum de tabac en el pacient amb malaltia mental.

Conèixer les intervencions més eficaces en l'atenció per a deixar de fumar en aquests pacients.

Presentar i descriure l'abordatge psicològic i farmacològic per deixar de fumar.

Introduir les estratègies més eficaces per implantar un centre de salut mental sense fum

Adreçat a metges, infermeres i altres professionals sanitaris que tractin pacients amb malaltia mental.

PROGRAMA

BLOC TEÒRIC

9:00h a 11:30h Epidemiologia i impacte del tabaquisme en el pacient amb malaltia mental.
Aspectes específics del tabaquisme en persones amb malaltia mental (trastorns psicòtics, afectius, ansietat, drogues)

Descans

12:00h a 14:00h Tractament: abordatge farmacològic, interaccions i tractaments específics pels malalts psiquiàtrics.
La implantació d'un centre de psiquiatria sense fum: acord entre els professionals, estudis realitzats, estratègies i eines útils per avançar en el control del tabaquisme.

Dinar

BLOC PRÀCTIC

15:00h a 17:30h Casos teòrico-pràctics i role-playing

S'entregarà un diploma d'assistència als/les alumnes que hagin assistit al 100% de les sessions.

INSCRIPCIONS

<http://ico.gencat.cat>

Apartat Docència // Oferta de cursos XCHsF

Complimenteu el formulari d'inscripció

Matrícula gratuïta per als professionals de la Xarxa Catalana d'Hospitals sense Fum
Més informació: sensefum@iconcologia.net / 93 260 73 57
www.xchsf.com

Xarxa Catalana
d'Hospitals sense fum

2014

Divendres 21 de novembre

Curs de 6,5 hores

4h de bloc teòric i 2,5h de pràctica

LLOC

Aula Duran
Formació
Institut Català d'Oncologia
Granvia de L'Hospitalet 199-203
08908 Hospitalet de Llobregat
Barcelona

EQUIP DOCENT

Antònia Raich
Psicòloga clínica especialista en tabaquisme, Centre Assistencial Althaia

Sílvia Mondon
Psiquiatra, Hospital Clínic i Provincial de Barcelona

ACREDITACIÓ

Pendent de rebre el document del CCFC de les Professions Sanitàries

Màxim 30 persones

Institut Català d'Oncologia

Xarxa Catalana d'hospitals sense fum

Coordinador: Esteve Fernández

Laura Antón

Montse Ballbè

Amb la col·laboració de
Mercè Margalef, Cristina
Martínez, Anna Riccobene i
Núria Quirós

Unitat de Control del Tabac

Institut Català d'Oncologia

Avinguda Gran Via de
l'Hospitalet 199-203

08908 L'Hospitalet de
Llobregat - Barcelona

93 260 73 57